

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/845/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1413215751
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1413215751.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Kriváňovej a členov senátu JUDr. Márie Hajdínovej a JUDr. Michaely Královej v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik Bratislava, a. s., Olejkárska 1, Bratislava, IČO: 00 492 736, zast. JUDr. Vladimírom Kánom, AK ECKER-KÁN & Partners, Nám. M. Benku 9-C1, Bratislava, proti odporkyni: W. Z., bytom M.. V. XXXX/X, N., v konaní o zaplatenie 50,70 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 13. júna 2014 č.k. 9C/374/2013-21, pomerom hlasov 3:0, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 13. júna 2014, č.k. 9C/374/2013-21, **p o t v r d z u j e .**

Odporkyni sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa navrhovateľ voči odporkyni domáhal zaplatenia sumy 50,70 eur z titulu ceny cestovného lístka a úhrady za nepreukázanie sa cestovným lístkom. Odporkyni súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že odporkyňa dňa 06.03.2012 cestovala dopravným prostriedkom navrhovateľa, linkou MHD č. 92 a pri kontrole sa nepreukázala platným cestovným lístkom. Odporkyňa zároveň odmietla zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že právny vzťah medzi účastníkmi konania bol založený zmluvou o preprave v zmysle § 760 Obč. zák. Poukázal na skutočnosť, že ide o neformálnu zmluvu, ktorá sa môže uzavrieť rôznymi spôsobmi (napr. zakúpením cestovného lístka, nastúpením do dopravného prostriedku, znehodnotením cestovného lístka pri nástupe do dopravného prostriedku, dohodou o určení miesta určenia dopravy a pod.). V danej veci podľa súdu prvého stupňa došlo ku konkludentnému uzatvoreniu zmluvy o preprave osôb medzi účastníkmi v zmysle § 760 Obč. zák. nástupom odporkyne do dopravného prostriedku navrhovateľa. Keďže cestujúci sa môžu s prepravným poriadkom upravujúcim podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave, ktorý je súčasťou návrhu na uzavretie prepravnej zmluvy, oboznámiť (na webovom sídle dopravcu, na zastávkach a v hromadných dopravných prostriedkoch), ale nemôžu ho ovplyvniť, prepravnú zmluvu je v súlade s pojmovým vymedzením spotrebiteľských zmlúv legislatívne vyjadreným v ust. § 52 Obč. zák. potrebné podľa názoru súdu prvého stupňa považovať za spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 Obč. zák. Odporkyňa je v tejto zmluve spotrebiteľom. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že navrhovateľ si svoje nároky z prepravy uplatnil voči odporkyni žalobou podanou na súde dňa 22.8.2013. Právo navrhovateľa sa pritom mohlo po prvýkrát vykonať podaním žaloby deň po tom, kedy odporkyňa cestovala v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka, teda dňa 7.3.2012. Posledný deň ročnej premlčacej doby v zmysle § 108 Obč. zák. podľa súdu prvého stupňa pripadol na deň 7.3.2013. Keďže navrhovateľ uplatnil svoje právo na súde dňa 22.8.2013, nevykonal ho v lehote určenej v § 108 Obč. zák. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter uzavretej zmluvy o preprave

osôb a povinnosť súdu prihliadať ex offo na premlčanie nároku navrhovateľa zo spotrebiteľskej zmluvy, súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov žalobu zamietol. V závere odôvodnenia napadnutého rozsudku súd prvého stupňa podotkol, že oba uplatnené nároky (na zaplatenie cestovného aj na zaplatenie sankčnej úhrady) majú rovnaký právny základ, a to porušenie podmienok zo zmluvy o preprave osôb. Na oba nároky je preto z hľadiska premlčania potrebné aplikovať ust. § 108 Obč. zák., oba vznikli súčasne porušením zmluvy o preprave osôb v MHD a teda u oboch nárokov začína premlčacia doba plynúť súčasne. O trovách konania súdu prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie navrhovateľ. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie. Podľa navrhovateľa sa nejedná o spotrebiteľskú zmluvu, čo mal potvrdiť napríklad Okresný súd Bratislava II v rozsudku zo dňa 12.4.2011 sp.zn. 10C/29/11, v ktorom bolo okrem iného uvedené, že Prepravný poriadok MHD v Bratislave, Tarifa MHD v Bratislave a cestovné poriadky sú verejným návrhom navrhovateľa na uzavretie zmluvy o preprave osôb, pričom cestujúci má povinnosť pred nastúpením do MHD oboznámiť sa s podmienkami cestovania a na základe toho sa môže rozhodnúť, či služby navrhovateľa využije, alebo zvolí iný spôsob prepravy. Poukázal tiež na čl. 1 Prepravného poriadku. Navrhovateľ mal za to, že odporkyňa nástupom do vozidla mestskej hromadnej dopravy s ním konkludentne a dobrovoľne uzavrela zmluvu o preprave osôb, a teda okamihom nástupu do dopravného prostriedku bola povinná dodržiavať prepravné a tarifné podmienky navrhovateľa. Keďže odporkyňa sa dňa 06.03.2012 na linke MHD č. 92 na výzvu revízora nepreukázala platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom, v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave a čl. 5 Tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave jej vznikla povinnosť zaplatiť cestovné 0,70 eur a úhradu 50,- eur. Povinnosť odporkyne zaplatiť úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom podľa navrhovateľa vznikla v zmysle § 9 písm. b/ v spojení s § 11 ods. 1 písm. d/ a § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov, a teda nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zák. Pretože zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka, podľa jeho názoru je namieste použiť § 101 Obč. zák., čo znamená, že pohľadávka vo výške 50 eur sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe a v čase podania žaloby teda nebola premlčaná. Navrhovateľ napokon v odvolaní poukázal na rozsudky odvolacieho súdu sp.zn. 15Co/67/2011 a sp.zn. 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd v skutkovo totožných veciach vyhovel jeho odvolaniu.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Z obsahu spisu vyplýva, že odporkyňa cestovala dňa 06.3.2012 v Bratislave na linke MHD č. 92 bez cestovného lístka. Z Hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok zároveň vyplýva, že odporkyňa odmietla zaplatiť revízorom požadovanú sumu pozostávajúcu z cestovného 0,50 eur a postihu 50,- eur priamo na mieste pri vykonávaní kontroly a túto nezaplatila ani dodatočne. Z tohto dôvodu sa navrhovateľ žalobou v prejednávanej veci domáha jej zaplatenia.

Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal charakterom vzťahu medzi účastníkmi konania, pričom dospel zhodne so súdom prvého stupňa k záveru, že ide o spotrebiteľský vzťah a zmluva o preprave uzatváraná medzi navrhovateľom ako dopravcom a cestujúcim je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Obč. zák. Ide totiž o zmluvu, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, pričom cestujúci nemá možnosť podstatným spôsobom, resp. žiadnym spôsobom ovplyvniť obsah dopravcom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Podľa Prepravného poriadku MHD v Bratislave je tento prepravný poriadok, Tarifa MHD a cestovné poriadky umiestnené na zástavkách verejným návrhom na uzavretie zmluvy o preprave osôb. Cestujúci sa však môže jedine rozhodnúť, či služby poskytované dopravcom využije a bude akceptovať ním stanovený Prepravný poriadok MHD v Bratislave, Tarify MHD a cestovné poriadky alebo služby dopravcu nevyužije, nemá však možnosť dohodnúť si individuálne podmienky, za akých tieto služby bude využívať, ani žiadnym spôsobom zasahovať do ich obsahu. V zmysle uvedeného je právny vzťah medzi navrhovateľom a odporkyňou v prejednávanej veci právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorý musí byť posudzovaný podľa ustanovení upravujúcich právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Navrhovateľ(doprovca) má pritom v tomto vzťahu postavenie dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 Obč. zák. a zároveň predávajúceho v zmysle § 2 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z.z.,

keďže pri uzatváraní a plnení zmluvy o preprave koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, ktorou okrem iného je aj pravidelná verejná cestná hromadná mestská doprava osôb. Odporkyňa (cestujúca) vystupuje v postavení spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 Obč. zák. a § 2 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z.). Súd prvého stupňa tak v nadväznosti na túto skutočnosť postupoval správne, keď v danej veci v súlade s § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa ex offio prihladol na premlčanie nároku navrhovateľa a odvolacie námietky navrhovateľa v tomto smere nie sú dôvodné.

V zmysle § 108 Obč. zák. je na uplatnenie práva z prepravy stanovená jednoročná premlčacia doba. Toto zákonné ustanovenie platí pre všetky práva vzniknuté z osobnej a nákladnej prepravy (§ 760 až § 773 Obč. zák.), s výnimkou práva na náhradu škody v zmysle § 764 Obč. zák., pre premlčanie ktorého platí § 106 Obč. zák. V jednoročnej premlčacej dobe podľa § 108 Obč. zák. sa teda premlčuje nielen nárok dopravcu na cestovné vyplývajúci z § 760 Obč. zák., ale aj jeho nárok na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom v zmysle zák. č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave. Tento nárok totiž taktiež patrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zák., hoci v ňom nie je výslovne uvedený. Zákon č. 168/1996 Z.z. bol verejnoprávnym predpisom, ktorý okrem iného upravoval aj vzťahy medzi cestujúcimi a dopravcom, teda občianskoprávne vzťahy. Keďže uvedený zákon otázku premlčania nároku dopravcu na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom (§ 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z.z.) osobitne neupravoval, je potrebné otázku premlčania tohto nároku posúdiť v zmysle § 853 ods. 1 Obč. zák. na základe analógie legis podľa tých ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie. Takýmto ustanovením je práve § 108 Obč. zák., podľa ktorého správne otázku premlčania nároku navrhovateľa posudzoval aj súd prvého stupňa. Zároveň zákon č. 168/1996 Z.z. neupravoval ani začiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom. Preto je podľa názoru odvolacieho súdu namieste aplikácia ust. § 563 Obč. zák., v zmysle ktorého dlžník - cestujúci je povinný splatiť dlh prvého dňa potom, ako ho veriteľ - dopravca o plnenie požiadal. Týmto dňom teda nastáva splatnosť dlhu a zároveň je v tento deň možné prvýkrát uplatniť právo podaním žaloby na súd.

V prejednávanej veci odporkyňa cestovala na linke MHD č. 92 v Bratislave dňa 06.3.2012, kedy ju revízor aj vyzval na zaplatenie cestovného 0,50 eur a postihu 50,- eur. Jednoročná premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcu na súde tak začala plynúť dňa 07.03.2012 a jej koniec v súlade s § 122 ods. 2 prvá veta Obč. zák. pripadol na deň 07.03.2013 (streda). Navrhovateľ podal žalobu na súd dňa 22.8.2013, t.j. oneskorene, po uplynutí premlčacej doby v zmysle § 108 Obč. zák. Vzhľadom na skutočnosť, že v danej veci ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, súd prvého stupňa správne navrhovateľovi premlčané právo nepriznal aj bez vznesenej námietky premlčania zo strany odporkyne (§ 5b zákona č. 250/2007 Z.z.).

Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú odvolaciu námietku navrhovateľa, že pri cestovaní bez cestovného lístka je namieste použiť § 101 Obč. zák. o všeobecnej premlčacej dobe. Nárok na zaplatenie úhrady pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom totiž nemôže vzniknúť samostatne a oddelene len na základe zák. č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave, ale len spolu s nárokom na zaplatenie cestovného. Obidva nároky tak vznikajú súčasne a výlučne zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušení. U obidvoch nárokov sa preto dĺžka premlčacej doby nepochybne riadi ust. § 108 Obč. zák., a teda je jednoročná.

Pokiaľ navrhovateľ vo svojom odvolaní poukazuje na rozsudky odvolacieho súdu sp.zn. 15Co/67/2011 a sp.zn. 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd v skutkovo totožných veciach odvolaniu navrhovateľa vyhovel, odvolací súd uvádza, že tieto rozhodnutia nie sú právne záväzné pre rozhodovanie iných odvolacích senátov a nestotožňuje sa s právnym názorom v otázke premlčania prezentovaným v týchto rozhodnutiach. Zároveň odvolací súd dodáva, že práve z dôvodu rozdielneho právneho posúdenia skutkovo totožných vecí bolo občianskoprávnym kolégiom Krajského súdu v Bratislave vo vzťahu k otázke posúdenia premlčania nárokov zo zmluvy o preprave osôb v prostriedkoch MHD (cestovné a úhrada) prijaté zjednocujúce stanovisko, z ktorého odvolací súd v tomto rozhodnutí vychádzal.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Odporkyni, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, však náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko jej žiadne nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.